

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Педагогічні умови формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення» здобувача ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/ Педагогіка» за спеціальністю 015 «Професійна освіта» Любас Анжеліки Андріївни

1. Актуальність теми дисертації

У сучасних умовах глобалізації й світової інтеграції, формування військових блоків, покликаних до взаємодопомоги і взаємопідтримки держав у процесі захисту їх територіальної цілісності та інтересів, вирішення існуючих військових конфліктів особливого значення набуває здатність військовослужбовців до міжкультурної комунікації. Саме володіння міжкультурною компетентністю дозволяє майбутнім фахівцям бойового та оперативного забезпечення повноцінно виконувати професійні обов'язки і функції під час міжнародних спільних навчань та миротворчих операцій. Сучасні умови професійної діяльності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення зумовлюють зміни у кваліфікаційних вимогах до ключових характеристик цих фахівців. Зміни кваліфікаційних вимог, які висуваються до фахових характеристик майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення, й передбачають володіння ними міжкультурною компетентністю, зумовлюють необхідність орієнтації професійної підготовки цих фахівців на міжкультурну комунікацію, що, в свою чергу, передбачає запровадження відповідних курсів навчальних дисциплін, розробку нових ефективних методик й обґрунтування педагогічних умов їх реалізації.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дисертацію виконано відповідно до теми «Ефективні методики та інноваційні технології викладання іноземних мов у контексті євроінтеграції: досвід та перспективи» (номер державної реєстрації 0120U102551) тематичного плану науково-дослідницьких робіт Львівського національного університету імені Івана Франка. Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 43/12 від 06.12.2017).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням, у якому викладено авторський підхід до: вивчення, систематизації й узагальнення теоретико-методологічних й методичних основ формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного

забезпечення; визначення педагогічних умови цього процесу. Любас А. А. обґрунтувала сутність і структуру міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення. Дисертанткою встановлено, що процес формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення ґрунтується на теоріях: мовленнєвих актів, мовленнєвих жанрів, мовної комунікації, мовної особистості, діалогу культур та підходах: комунікативно-діяльнісному, компетентнісному, культурологічному й інтегрованому. Запропоновано методику формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення: окреслено зміст навчання, розроблено спецкурс «Міжкультурна комунікація у професійній співпраці» (який визначено базовим у формуванні міжкультурної компетентності), проаналізовано можливості формування і розвитку міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення у процесі проходження ними навчальної та військової практик. Сконструйовано структурно-функціональну модель формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення, цілісність якої забезпечується взаємопов'язаністю і взаємодією її основних компонентів: цільового, теоретико-методологічного, організаційно-процесуального, змістового, результативного, корегувального. Дисертантка провела педагогічний експеримент, на підставі результатів якого встановила ефективність обґрунтованих педагогічних умов формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення (професіоналізація, стандартизація та культурологічне спрямування іншомовної підготовки майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення; організація міжкультурної комунікації у процесі практичної підготовки майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення; використання кейс-методу і навчально-рольової гри як ефективних методів формування міжкультурної компетентності) й дієвість розробленої і запропонованої методики. Результати досліджень, які наведені у дисертаційній роботі та опубліковані у наукових статтях, належать авторці і є її науковим доробком.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором вирішень, висновків, рекомендацій

Результати, які наводить у дисертації авторка, є достовірними та обґрунтованими на науковому рівні. Комплексна наукова проблема, яку авторка розв'язує з використанням теоретичних та емпіричних методів, є детально обґрунтованою за допомогою результатів, отриманих у процесі проведення педагогічного експерименту, організованого на базі Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, зокрема – експериментального навчання за участі 100 курсантів і студентів зазначеного ЗВО (наказ № 235-ОД від 24.04.2020). Дані педагогічного експерименту

інтерпретовано й статистично опрацьовано з використанням тесту Колмогорова-Смірнова, критерію Вілкоксона, Т-критерію Стюдента, а також на основі визначення показника потужності методики.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що вперше визначено теоретично-методологічні основи формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення; окреслено структуру міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення, розроблено методику формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення, обґрунтовано педагогічні умови її реалізації (професіоналізація, стандартизація та культурологічне спрямування іншомовної підготовки майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення; організація міжкультурної комунікації у процесі практичної підготовки майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення; використання кейс методу і навчально-рольової гри як ефективних методів формування міжкультурної компетентності), сконструйовано структурно-функціональну модель формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення, компонентами якої є: цільовий (мета і завдання), теоретико-методологічний (теорії, підходи та принципи), організаційно-процесуальний (складові підготовки, форми організації навчання, методи, засоби, етапи навчання), змістовий (відповідні знання, навички, уміння, комунікативні стратегії, теми, проблеми, тексти, вправи, завдання на засадах міжпредметної координації з дисциплінами професійної, практичної та військово-спеціальної підготовки), результативний (рівні сформованості міжкультурної компетентності, критерії та показники), корегувальний.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

6.1. Публікації у періодичних наукових виданнях інших держав з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача

1. Liubas A. Content of Building Intercultural Competence in Future Specialists of Combat and Operational Support // Intellectual Archive. 2020. Vol. 9, No. 2. P. 133-143.

6.2. Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України

1. Любас А. А. Сутність і структура міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення //

- Педагогічний альманах: Збірник наукових праць. 2017. Вип. 35. С.154-160 (Index Copernicus).
2. Любас А. А. Професіограма майбутнього фахівця бойового та оперативного забезпечення // Молодь і ринок: Науково-педагогічний журнал. 2018. № 5(160). С. 148-154 (Index Copernicus).
 3. Любас А. А. Основні підходи та принципи формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2018. Вип. 2(43). С. 158-162 (Index Copernicus).
 4. Любас А. А., Оборнєв С. І. Теоретичні передумови формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення // Педагогічний альманах: Збірник наукових праць. 2019. Вип. 41. С. 190-197 (Index Copernicus) *(особистий внесок автора – здійснено аналіз теорій, які складають теоретичне підґрунтя формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення)*.
 5. Любас А. А. Організаційні аспекти формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення за кордоном // Молодь і ринок: Науково-педагогічний журнал. 2019. №10(177). С. 156-161 (Index Copernicus).
 6. Любас А. А. Форми і методи формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення в Україні // Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. Серія: педагогічні науки. 2020. Вип. 8(164). С. 196-201.

У перелічених наукових статтях повною мірою відображені основні положення та результати дисертаційного дослідження.

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

1. Любас А.А. Основні комунікативні ситуації та жанри професійного спілкування фахівців бойового та оперативного забезпечення // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Комунікація у сучасному соціумі». Львів. – 2018. – С. 84–87.
2. Любас А. А. Традиційні та інноваційні методик викладання // Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції «Пріоритетні напрямки педагогіки і психології: від теорії до практики». Харків. – 2019. – С. 28–31.
3. Любас А.А. Інноваційні технології у професійній підготовці майбутніх фахівців // Тези міжнародної науково-практичної конференції «Освітньо-наукове забезпечення діяльності складових сектору безпеки і оборони України». Хмельницький. – 2019. – С. 442 –443.

4. Любас А.А. Організаційні аспекти формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення // Матеріали II науково-практичної конференції «Молодий вчений. Концептуальні шляхи реформування та розвитку педагогічних наук». Дніпро. – 2020. – С. 62–64.
5. Любас А. А. Засоби навчання у вищих військових навчальних закладах України та за кордоном // Матеріали звітних наукових конференцій факультету педагогічної освіти. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. Вип. 5. С. 24–26.

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Отримані результати розширюють і доповнюють теоретичні й практичні аспекти культурологічної й іншомовної підготовки майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення і мають важливе наукове значення для їхнього використання у навчальних курсах «Іноземна мова», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Міжкультурна комунікація у професійній співпраці».

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі, де вони можуть бути застосовані

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у: реалізації методики формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення за обґрунтованих педагогічних умов, визначенні рівнів сформованості міжкультурної компетентності («виживання» – рівень 1, «функціональний» – рівень 2, «професійний» – рівень 3, «експертний» – рівень 4, «досконалий» – рівень 5), критеріїв і показників; розробленні навчально-методичного комплексу, що включає програму навчальної дисципліни «Міжкультурна комунікація у професійній співпраці» та навчально-методичний посібник «Military Intercultural Communication: Challenges and Gaps».

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

Дисертацію заслухано та обговорено на фаховому семінарі кафедр дошкільної та початкової освіти й іноземних мов для природничих факультетів (протокол № 1 від 13.10.2020 р.). У ході обговорення дисертації суттєвих зауважень, які стосуються суті роботи, не було висунуто.

В цілому дисертація Любас Анжеліки Андріївни «Педагогічні умови формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового забезпечення» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано наукове завдання із розроблення методики формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового та оперативного забезпечення й обґрунтування педагогічних умов її реалізації.

На основі вищесказаного можна зробити такі висновки щодо поданої дисертаційної роботи:

1. За актуальністю обраної теми, обсягом, достовірністю та рівнем апробації отриманих результатів, науковою новизною, обґрунтованістю висновків, практичною цінністю дисертаційна робота «Педагогічні умови формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового забезпечення» відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167).

2. Дисертація відповідає спеціальності 015 Професійна освіта (галузь знань 01 «Освіта / Педагогіка»).

3. Наукові праці Любас А.А., опубліковані за результатами дисертаційної роботи, за кількістю та якістю відповідають п. 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167.

4. Дисертація «Педагогічні умови формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців бойового забезпечення» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов
для природничих факультетів

Морська Л.І.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
для природничих факультетів

Рожак Н.В.

19 жовтня 2020 р.

Підписи проф. Морської Л.І. та доц. Рожак Н.В. засвідчую.

Вчений секретар
Львівського національного
університету імені Івана Франка, доц.

Грабовецька О.С.